

APPENDIX E

ตัวอย่างการทำ content analysis จากการสัมภาษณ์เรื่องการใช้สมุนไพรในหญิงหลังคลอดคนเผ่า

เมี่ยน ณ หมู่บ้านสันเจริญ ต.ผาทอง อ.ท่าวังผา จ.น่าน

APPENDIX E

(continued)

1. หญิงไทยชาวเขาเผ่าเมี่ยน อายุ 38 ปี อาชีพเกษตรกรกรรม “มีอาการปวดท้องเป็นๆหายๆ ไปรักษาที่โรงพยาบาล...แล้วไม่หายขาด ต่อมาเลิกไปโรงพยาบาล ใช้ “กระเพาะเดี่ยว” ต้มน้ำดื่มทุกวันเป็นเวลาหนึ่งปี อาการดีขึ้น (1-สมุนไพรเป็นทางเลือก) และรู้สึกดีที่ไม่ต้องเสียเวลาไปโรงพยาบาลบ่อยๆ” (2-มีความพึงพอใจต่อผลการรักษาด้วยสมุนไพร) “...สมุนไพรที่ใช้หลังคลอด ใช้ มะปราง มะอึ่มบัว จันทน์โหล่ ปวงเดี่ยวต้ม ปวงเดี่ยวขย กุ้งโพ ฮาเดี่ยวข้าว อู๋จ่าพี (3-ใช้ตามประเพณี) ต้มรวมกันจนน้ำเดือด (น้ำมีสีเข้ม) ตักออกมาอาบ ส่วนที่เหลือก็เติมน้ำดื่มต่อไปเรื่อยๆ อาบทุกวัน จนสีน้ำสมุนไพรจางลง แล้วจึงค่อยเปลี่ยนสมุนไพรใหม่...(4-วิธีการเตรียมสมุนไพร) อาบแล้วไม่ปวดกระดูก ผลก็แห้งเร็ว (5-ความรู้สึก เชื่อเกี่ยวกับการอาบน้ำสมุนไพรหลังคลอด)”
2. หญิงไทยชาวเขาเผ่าเมี่ยน อายุ 30 ปี อาชีพเกษตรกรกรรม “พ่อเป็นหมอผีของหมู่บ้าน จะรู้เรื่องยาดี หลังคลอด พ่อกับแม่จะหาสมุนไพรมาให้อาบ 5-6 อย่าง (3-ใช้ตามประเพณี; 6-ผู้หา เตรียมสมุนไพร) ตามแต่จะหาได้ (7-การกำหนดสูตร).....แต่ตัวในกะละมังใหญ่..(8-วิธีการอาบ) ชอบอาบ (2-มีความพึงพอใจต่อผลการรักษาด้วยสมุนไพร) อาบแล้วรู้สึกตัวเบา สดชื่น หอมกลิ่นสมุนไพร ผลก็แห้งดี (5-ความรู้สึก เชื่อเกี่ยวกับการอาบน้ำสมุนไพรหลังคลอด) ลูกก็คนอื่นๆของพ่อ ก็ได้อาบสมุนไพรหลังจากคลอดเสร็จทุกคน”
3. หญิงไทยชาวเขาเผ่าเมี่ยน อายุ 47 ปี อาชีพเกษตรกรกรรม “เคยใช้สมุนไพรอาบหลังคลอด แม่จะหามาให้ อาบเฉพาะตอนหลังคลอดลูก วันละสองครั้ง... (3-ใช้ตามประเพณี; 6-ผู้หา เตรียมสมุนไพร) สมุนไพรที่ใช้ก็แล้วแต่ที่หาได้ (7-การกำหนดสูตร).....ก็มี มะปราง ปวงเดี่ยวต้ม ต้มต่อบอด กู๋จ๊ะ จะกาน จ่าพี ปวงเดี่ยวขย ...ใช้ต่อกันมา (3-ใช้ตามประเพณี) เขาบอกว่าจะช่วยขับเลือดเสีย ผลแห้งเร็ว แข็งแรง..... (5-ความรู้สึก เชื่อเกี่ยวกับการอาบน้ำสมุนไพรหลังคลอด) ในป่าก็มีมากอยู่ แต่ในแถวใกล้ๆบ้านไม่ค่อยมี (9-แหล่งสมุนไพร)...”

APPENDIX E

(continued)

4. หญิงไทยชาวเขาเผ่าเมี่ยน อายุ 24 ปี อาชีพเกษตรกรกรรม “เคยใช้สมุนไพรตอนคลอดลูก ไม่รู้จักชื่อ แม่ หามาให้ ได้อาบ 2 ครั้ง (3-ใช้ตามประเพณี; 6-ผู้หา เตรียมสมุนไพร) เนื่องจากแผลผ่าตัด ไม่ค่อย สะดวก(10-สาเหตุที่ไม่ได้ทำตามประเพณี) ได้อาบหลังวันที่ 20 อาบแล้วก็ดี สดชื่น (2-มีความ พึงพอใจต่อผลการรักษาด้วยสมุนไพร) แต่ได้กินแจ่อต้มใส่ไก่ทุกวัน เขาบอกว่ามันบำรุง ทำให้ น้ำหนักมาก... (5-ความรู้สึก เชื่อเกี่ยวกับการใช้สมุนไพรหลังคลอด)”
5. ชายไทยชาวเขาเผ่าเมี่ยน อายุ 50 ปี อาชีพเกษตรกรกรรม “ลูกผม อายุ 5 เดือน เป็นตุ่มตามตัว แบบนี้ (ขึ้นลูกมาให้ดู) ไปรักษาที่โรงพยาบาล ได้ยามทา ทาแล้วก็ดีขึ้น สักพักตุ่มก็ขึ้นใหม่อีก (1- สมุนไพรเป็นทางเลือก) ปู่ย่าตายาย เลยแนะนำให้ต้ม มะอ้อมบั่ว อู๋จ่าพี เครื่องระจิ้นก (3-ใช้ตาม ประเพณี) ลองอาบดู อาบไป 3 วัน น้ำเหลืองแห้ง ตุ่มยุบ ก็เลยต้มให้อาบต่อวันละครั้ง...(2-มีความ พึงพอใจต่อผลการรักษาด้วยสมุนไพร)”
6. หญิงไทยชาวเขาเผ่าเมี่ยน อายุ 43 ปี อาชีพเกษตรกรกรรม “เคยใช้สมุนไพรอาบหลังคลอดลูก ใช้ มะ ปวง กู๊จ๊ะ มะอ้อมบั่ว โกงโฟ ต้มต่อบอด ปวงเคี้ยต้ม จ่าพี ช่างเต้เมี้ย เคี้ยโฮ เมื่อยเมืองพิว สุงเตี้ยว ยาม ต้มรวมกันอาบ 1 เดือน (3-ใช้ตามประเพณี) ...แช่ตัวในกะละมัง นานเท่าไรก็ได้ (4-วิธีการ เตรียมสมุนไพร) จะทำให้แผลหายเร็ว 5-6 วัน แผลก็หาย.....จ่าพีทำให้มดลูกตึง เข้าอุดี เคี้ยจตัน ทั้งต้มกิน ต้มอาบ ช่วยป้องกันเลือดคั่งค้างในท้อง ..แจ่อเมี้ย เกาหลีเซน เคี้ยจุ่นก็ต้มใส่ไก่ กิน 1 เดือนเหมือนกัน” (5-ความรู้สึก เชื่อเกี่ยวกับการใช้สมุนไพรหลังคลอด)
7. หญิงไทยชาวเขาเผ่าเมี่ยน อายุ 50 ปี อาชีพเกษตรกรกรรม “คนเมี่ยนจะต้มสมุนไพรอาบหลังคลอดกัน ทุกคน (3-ใช้ตามประเพณี) มันทำให้แผลหายเร็ว ไม่เป็นเหน็บชา ปวดกระดูก เวียนหัว.... (5- ความรู้สึก เชื่อเกี่ยวกับการใช้สมุนไพรหลังคลอด) ใช้ หน่างซุงเมี้ย อะกงซิง กู๊จ๊ะ กู๊โก้ว มะปวง มะ อ้อมบั่ว ต้มต่อบอด ปวงเคี้ยต้ม อู๋จ่าพี ปวงเคี้ยยอบอกต่อกันมา แม่จะไปหาให้ ถ้าจำไม่ได้ก็ ถามๆกัน.....คนเคยคลอดลูก เค้ารู้จักกันหมด” (6-ผู้หา เตรียมสมุนไพร)